Gemeente Gouda

memo aan de gemeenteraad

aan	de gemeenteraad
dossiernummer	7699
onderwerp	Diversiteit en inclusie in samenhang met de Lokale Inclusie Agenda
van	het college van burgemeester en wethouders
datum	21 november 2023

memo

Gouda wil een stad zijn voor iedereen. De gemeente vindt dat iedereen in Gouda onbeperkt mee moet kunnen doen. Ook als je een beperking hebt of ziek bent. Je geslacht en je afkomst maken niet uit. En ook niet waar je woont, wat voor werk je doet, of van wie je houdt. Of je nu jong bent of oud, veel geld hebt of weinig, we willen dat iedereen zichzelf kan zijn en zich thuis voelt.

Het belang van diversiteit en inclusie voor Gouda staat in het bestuursakkoord. Daarin is afgesproken dat de Lokale Inclusie Agenda doorloopt met het VN verdrag als basis en dat het belangrijk is dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft als het gaat om diversiteit en inclusie.
Daarnaast is opgenomen dat de gemeenteraad een conferentie met experts zal organiseren en vervolgens aan het college zal vragen een startnotitie aan de raad aan te bieden “waarmee in de volle breedte van dit onderwerp wordt ingegaan alvorens de raad over zou gaan tot verdere afbakening van dit onderwerp om het als vrij onderwerp op te pakken”.

Op 11 oktober jl. heeft de conferentie met experts plaatsgevonden. Deskundigen Zahra Runderkamp (UvA), Zoë Papaikonomou (auteur van het boek ‘de Inclusiemarathon), Nathalie Nede (gemeenteraadslid Arnhem), Harriette Verwey (cardiologe) en Astrid Oosenbrug (COC Nederland) deelden ervaringen en advies met betrekking tot diversiteits- en inclusiebeleid. De avond werd begeleid door Jörgen Raymann.

Naar aanleiding van de conferentie heeft de Commissie Samenleving het verzoek gedaan aan het college om een memo voor te bereiden voor een oordeelsvormende raadsvergadering. De inhoud van het memo bestaat uit een overzicht van de huidige stand van zaken ten aanzien van diversiteits- en inclusiebeleid in Gouda en een toelichting op de wijze waarop de opbrengsten van de conferentie zouden kunnen worden vertaald naar concrete acties op het gebied van diversiteit en inclusie in de gemeente. Bijgaand treft u beide aan: een opgave van de huidige stand van zaken en een denkrichting t.a.v. de opvolging van de conferentie.

1. Voorstel voor opvolging: uitvoeringsagenda LIA 2024-2025

Sinds 2022 heeft Gouda een Lokale Inclusie Agenda (LIA). Daarin staat – over de volle breedte - beschreven wat er wordt gedaan om van Gouda een stad voor iedereen te maken. In de LIA staat hoe we invulling geven aan het VN Verdrag Handicap. We willen dat er niemand wordt buitengesloten. Daarom is ook het regenboogbeleid en antidiscriminatiebeleid onderdeel van de Lokale Inclusie Agenda.

In de gemeenteraad is de afspraak gemaakt dat er twee keer per jaar over de voortgang van de Lokale Inclusie Agenda wordt gerapporteerd. Ook is bepaald dat er na twee jaar een nieuwe Lokale Inclusie Agenda komt. Dat betekent dat er nu een nieuwe LIA wordt geschreven voor 2024 en 2025. Die is begin volgend jaar klaar.

Gelet op de samenhang met de Lokale Inclusie Agenda en het momentum (het opstellen van een nieuwe LIA voor 2024 – 2025 vindt op dit moment plaats), stelt het college voor om de opbrengsten van de conferentie te benutten voor de herijking van de Lokale Inclusie Agenda. Dit betekent concreet

dat het voorstel is om geen aparte startnotitie op te stellen, maar verder te bouwen aan het bestaande beleid en uitvoeringsprogramma. De speerpunten die de raad terug wil zien in het diversiteits- en inclusiebeleid, kunnen zodoende worden opgenomen in de LIA uitvoeringsagenda 2024 – 2025.

De speerpunten van de nieuwe LIA komen voort uit:

- Gesprekken met de doelgroep en representatieve organisaties
- Drie participatiebijeenkomsten voor inwoners in juni resp. november 2023
- Een interne werksessie met medewerkers van de gemeente Gouda
- Doorlopende acties uit de LIA 2022-2023
- Het onderzoek naar Toegankelijkheid van de Groene Hart Rekenkamer
- De opbrengsten van de conferentie met experts

2. Opbrengsten conferentie Diversiteit & Inclusie in Gouda 11 oktober jl.

Onderstaand wordt per spreker aangegeven wat de kernboodschap was. Vervolgens staat beschreven op welke wijze de gemeenteraad hier opvolging aan zou kunnen geven resp. op welke wijze dit een plek zou kunnen krijgen in de uitvoeringsagenda LIA 2024 – 2025.

	Spreker:	Kernboodschappen:	Mogelijke opvolging:
1.	Zahra Runderkamp (Onderzoeker en schrijver UvA)	Mw. Runderkamp benadrukte het belang van diversiteit en inclusie in het openbaar bestuur (raad, college, burgemeesters). Als de politiek meer representatief is voor de samenleving, verhoogt dit de legitimiteit van en het draagvlak voor besluitvorming.	Spreker adviseert de gehele politieke levensloop onder de loep te nemen d.w.z. stemgerechtigden vanaf 18 jaar, aspiranten, kandidaten en verkozenen. Politieke partijen zouden binnen de eigen gelederen kunnen stilstaan bij representativiteit.
2.	Zoë Papaikonomou (Auteur De Inclusiemarathon)	Mw. Papaikonomou brengt onder de aandacht dat er nog veel over diversiteit wordt gesproken ‘alsof het over de ander gaat’. Zij geeft aan dat juist het gegeven dat je als organisatie op bepaalde vlakken heel erg op elkaar lijkt, aanleiding is om diverser te willen worden. De spreker benoemt dat inclusie eigenlijk ook gaat over exclusie, uitsluiting. Dat mensen om verschillende redenen (discriminatie, machtsmisbruik, toxisch gedrag) niet mee mogen doen. Daarom is het belangrijk om te werken aan cultuur en gedrag. Door	De gemeente Gouda wil een inclusieve organisatie en werkgever zijn en heeft het Charter Diversiteit ondertekend. In lijn met de aanpak die mw. Papaikonomou voorstelt, wordt geïnvesteerd in cultuur, gedrag en vaardigheden. Daarvoor worden bijeenkomsten en trainingen georganiseerd voor medewerkers en leidinggevenden. In hoofdstuk 3. van dit document wordt dit nader toegelicht. Vanwege het belang (dit is ook onderstreept door de rekenkamer) wordt voorgesteld dit als speerpunt te blijven benadrukken in de

		vaardigheden op te doen hoe je met elkaar om gaat – als werknemer en leidinggevende. Zodat een veilige werkomgeving ontstaat. Het is belangrijk om zelf het goede voorbeeld te geven en ook het gesprek te voeren over wat diversiteit en inclusie tegenhoudt.	uitvoeringsagenda 2024 – 2025.
3.	Nathalie Nede (raadslid Arnhem)	De spreker is raadslid in Arnhem, waar een rapport door de gemeente was achtergehouden. De belangrijkste conclusie uit dat rapport is dat mensen met een niet-westerse achtergrond gediscrimineerd worden bij het personeelsbeleid van de gemeente Arnhem. Mw. Nede gaf een toelichting hoe Arnhem nu inzet op het worden van een inclusieve stad. Dat doen zij o.a. door het opstellen van het uitvoeringsplan 'Vrij zijn in Arnhem', het aanstellen van een coördinator tegen racisme en discriminatie en een *diversity officer.* Ook is er een klokkenluidersregeling en zijn externe vertrouwenspersonen aangesteld. Onderdeel van het uitvoeringsplan zijn ook de viering en herdenking van het slavernijverleden/ keti koti, inclusief onderzoek. Mw. Nede benadrukte ook het belang van activiteiten die bijdragen aan bewustwording en competentiegericht selecteren	De gemeente Gouda ook een uitvoeringsplan gericht op diversiteit en inclusie (de Lokale Inclusie Agenda). Binnen de LIA is nadrukkelijk aandacht voor het tegengaan van discriminatie en bevorderen van sociale inclusie, o.a. door aandacht te besteden aan vieren en herdenken. Er is veel aandacht voor het herdenkingsjaar slavernijverleden en de herdenking en viering van Keti Koti. Net als Arnhem heeft ook Gouda gekozen voor het uitvoeren van onderzoek naar het slavernijverleden. De gemeente heeft twee *interne* en twee *externe* vertrouwenspersonen. In navolging van de kernboodschappen van mw. Nede kunnen deze activiteiten worden voortgezet. Hiertoe behoort ook nadrukkelijk het inzetten op bewustwording en trainen van vaardigheden bij medewerkers en leidinggevenden (zie ook de reactie bij de tweede spreker, hierboven).

4.	Harriette Verwey (cardiologe)	Mw. Verwey is medisch specialist op het gebied van het vrouwenhart. Zij sprak over diversiteit en inclusie in de zorg. Zij deed een pleidooi voor passende zorg in een diverse samenleving. Er is sprake van diversiteit op vele gebieden, zoals culturele achtergrond, seksuele oriëntatie, gender en religie. Passende zorg betekent rekening houden met de behoefte van de individuele patiënt, cliënt. Dit is niet per se duurder, maar het bevordert wel de kwaliteit van leven en betere participatie aan de samenleving.	Het belang van maatwerk in zorg en ondersteuning wordt onderkend in Gouda – en is onder andere uitgangspunt in de integrale nota sociaal domein. Iedereen moet mee kunnen doen in Gouda. Dit betekent dat de zorg wordt aangepast aan de individuele behoeften van mensen, ongeacht hun achtergrond, en bevordert zo de levenskwaliteit en participatie in de samenleving. Om zorg en ondersteuning passend te kunnen aanbieden, wordt in toenemende mate ervaringskennis betrokken bij de uitwerking van beleid. Participatie en het betrekken van ervaringskennis in beleid en uitvoering zijn speerpunt in de LIA. Voor de uitvoeringsagenda 2024 – 2025 zou (in lijn met de aanbevelingen van de rekenkamer in het onderzoek naar Toegankelijkheid) een nog bredere groep ervaringsdeskundigen uit Gouda betrokken kunnen worden.
5.	Astrid Oosenburg (voorzitter COC Nederland)	Mw. Oosenburg besprak het belang van diversiteit en inclusie voor de LHBTIQ+ gemeenschap, aan de hand van heel persoonlijke ervaringen en verhalen.	Gouda in een Regenboogstad sinds 2018. De voortzetting van het programma Regenboogstad met het uitvoeringsplan 2023-2026 bevordert de veiligheid en emancipatie van LHBTIQ+ personen in Gouda door specifieke beleidsdoelen te formuleren op het gebied van bewustwording, zorg en ondersteuning, veiligheid en participatie, in samenwerking met de Regenboog Alliantie Gouda. Bij de uitvoering

			van dit plan is aandacht voor persoonlijke ervaringen en verhalen.
6.	Jörgen Raymann (dagvoorzitter/ spreker)	Jörgen Raymann pleit ervoor op te houden diversiteit te zien als een soort genoegdoening naar de anderen. “Het is gewoon van waarde voor je organisatie. Als we mee willen draaien, moeten we de omslag maken.” Raymann benadrukt ook het belang van een positieve benadering: “Als we de witte man willen meekrijgen, moeten we hem ook enthousiasmeren i.p.v. steeds in het verdomhoekje zetten/ de schuld geven. We moeten iedereen onderdeel maken van de oplossing.” De spreker benadrukt dat burgerparticipatie tot stand komt door diversiteit binnen ambtenarij. “Mensen voelen zich niet gehoord als ze zichzelf niet terug herkennen.”	Zie de reactie bij de tweede en vierde spreker. De raad zou er voor kunnen kiezen om de voorbeeldrol van de gemeente Gouda (als werkgever en dienstverlener) als speerpunt te blijven benoemen in de LIA uitvoeringsagenda 2024 – 2025.

3. Stand van zaken Lokale Inclusie Agenda

In maart 2023 is de voortgangsrapportage Lokale Inclusie Agenda 2022 – 2023 toegestuurd aan de gemeenteraad. Onderstaand is een actuele stand van zaken opgenomen per onderdeel van de LIA.

Toegankelijke openbare ruimte

Het eerste hoofdstuk van de Lokale Inclusie Agenda gaat over toegankelijkheid. We willen dat iedereen zich gewoon door Gouda kan bewegen, zonder onnodige belemmeringen. En dat openbare gebouwen goed toegankelijk zijn. Ook als iemand een beperking heeft. De gemeente heeft ervoor gezorgd dat openbare toiletten waar je met een rolstoel in kan beter vindbaar zijn via de Hoge Nood app en website. In het eerste kwartaal van 2024 wordt een inpandige fietsenstalling bij de Nieuwe Markt gerealiseerd. Hier zal ook een rolstoeltoegankelijk openbaar toilet zijn.

Ook worden er steeds meer inclusieve speeltoestellen geplaatst die geschikt zijn voor kinderen met een beperking in meerdere speeltuinen. Zo wordt per speeltuin onderzocht of er een meer inclusief speeltoestel moet worden vervangen of bijgeplaatst en wordt waar nodig de ondergrond van speeltuinen verhard zodat ook ouders met een beperking bij hun spelende kind kunnen komen.

Voor de openbare ruimte brengen we in kaart welke locaties aandachtspunten hebben op het gebied van toegankelijkheid. Dat doen we samen met mensen die zelf ervaring hebben met lichamelijke beperkingen, bijvoorbeeld met de Goudse Scootmobielclub en de Goudse Adviesraad voor mensen met een Beperking. De coördinator Toegankelijkheid van de gemeente gaat hiervoor de stad door. We inventariseren op die manier knelpunten in de openbare ruimte. Als problemen met toegankelijkheid

snel en gemakkelijk op te lossen zijn doen we dit direct. Knelpunten worden ook meegenomen in de meerjarige onderhoudsplannen, zodat grote ingrepen niet meer kosten dan nodig.

Toegankelijke gebouwen

De Rekenkamer adviseert de gemeente om met een plan te komen hoe alle gemeentelijke gebouwen op termijn in aanmerking kunnen komen voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid. Inmiddels is het toegankelijkheidsprogramma gemeentelijke gebouwen gereed. Daarmee verwachten we een belangrijke stap te kunnen zetten in het opvolgen van deze aanbeveling.

De komende jaren wordt de toegankelijkheid verbeterd van 40 gemeentelijke gebouwen die open zijn voor inwoners en bezoekers. Per gebouw worden maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat iedereen erin kan en gebruik kan maken van alle faciliteiten, ook mensen met een beperking. Daarbij streeft de gemeente naar een hoog ambitieniveau (Goud) van het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid. Ook het Stadhuis wordt toegankelijker gemaakt, in samenwerking met de GAB. We willen ook stimuleren dat clubs en verenigingen voor iedereen toegankelijk zijn. Daarom is er een subsidieregeling in de maak om kleine aanpassingen te kunnen doen. De subsidieregeling wordt op korte termijn open gesteld voor aanvragers.

Sociaal beleid, zorg en ondersteuning: Iedereen doet mee

Al het sociale beleid van de gemeente is erop gericht dat iedereen mee kan doen. Van zorg en ondersteuning tot arbeidsmarktbeleid en van inburgering tot het verstrekken van voorzieningen in het kader van de WMO.

We willen dat ook Goudse kinderen met een beperking in hun eigen stad naar school kunnen. Daarom onderzoekt het samenwerkingsverband Primair Onderwijs of mytyl-faciliteiten in Gouda kunnen worden aangeboden. Dit zijn voorzieningen die zijn aangepast voor kinderen met een lichamelijke beperking. Goudse organisaties, scholen en bedrijven raken geïnspireerd om hun gebouwen toegankelijker te maken. Een mooie voorbeeld is het schoolgebouw van De Goudse Waarden aan de Heemskerkstraat die na de renovatie beter toegankelijk is voor leerlingen met een beperking. De entree is heringericht met een brede trap, inclusief een hellingbaan, zodat leerlingen met beperkingen gemakkelijker toegang hebben. Het streven is om ervoor te zorgen dat deze leerlingen samen met hun vrienden rechtstreeks naar binnen kunnen, zonder allerlei omwegen. Een 13-jarige leerling van de Mytylschool Rotterdam, die zelf gebruik maakt van een rolstoel, had gehoord over de inclusieve entree van de Goudse Waarden. Uit interesse heeft hij vrijwillig een 'stress-test' uitgevoerd om te onderzoeken hoe rolstoelvriendelijk de school werkelijk is. Zijn aanbevelingen worden overgenomen om de toegankelijkheid het schoolgebouw nog verder te verbeteren. Bij de herijking van de LIA zal komende tijd de verbinding worden geëxpliciteerd met het onderwijsdomein, waar al diverse relevante acties lopen rond o.a. taal en geletterdheid en de aanpak van segregatie op basis van de Goudse Onderwijsagenda.

Daarnaast stimuleren we diversiteit en inclusie in de stad. Door bijvoorbeeld aandacht te besteden aan vieren en herdenken. We maken initiatieven vanuit inwoners op dit vlak mede mogelijk. Daardoor komen verbindingen tot stand tussen jonge en oude inwoners met verschillende achtergronden. Dat past bij het Gouds Gedachtegoed met kernwaarden zoals verdraagzaamheid, veelkleurigheid en solidariteit. We vinden het belangrijk dat er voor discriminatie, racisme of andere vormen van uitsluiting geen plek is in Gouda.

De gemeente streeft naar een samenleving waar Gouwenaars niet beginnen met oordelen, maar met naar elkaar luisteren. Tijdens de jaarlijkse Week van Respect leren jongeren op Goudse scholen, sportverenigingen en clubs hoe zij respectvol en zonder discriminatie met elkaar om kunnen gaan. Ook voor volwassenen zijn er verschillende activiteiten georganiseerd om te zorgen voor meer verbinding tussen Goudse inwoners. Zo heeft de gemeente samen met GoudaBruist, Stichting 21 Maart en Stichting iDb drie stadsgesprekken georganiseerd in de ontmoetingscentra. In totaal hebben 150 mensen uit Gouda aan deze gesprekken deelgenomen. Ook zijn er buurtgesprekken en Stroopwafelsprekken gevoerd, om verbindingen in de buurten te versterken, onder begeleiding van GoudaBruist.

Ook steunt de gemeente via subsidies allerlei activiteiten die bijdragen aan een sociale en inclusieve stad, waar diversiteit wordt omarmt. Samen met de Keti Koti werkgroep van Goudse inwoners en diverse lokale organisaties zoals Museum Gouda, Cultuurhuis de Garenspinnerij en het Filmhuis is invulling gegeven aan het herdenkingsjaar slavernijverleden en de viering van Keti Koti. Ook met bijeenkomsten van de Bondgenoten zijn lokale verbindingen versterkt. Een mooi voorbeeld was de organisatie van een iftar-bijeenkomst bij Gro-Up jongerenwerk.

Er is nieuw Regenboogbeleid voor de periode 2022-2026 ontwikkeld samen met de Regenboog Alliantie, gericht op het bevorderen van inclusie met betrekking tot seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Gouda staat als Regenboogstad voor de inclusie, gelijkwaardigheid en sociale veiligheid van lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender, intersekse en queer Gouwenaars.

De lokale aanpak van discriminatie is samen met de organisaties in het Anti-Discriminatie Platform (Platform Gouda Inclusief) versterkt. De antidiscriminatie-voorziening van Stichting iDb zorgt voor laagdrempelige manier om discriminatie te melden en ondersteuning te vinden. Ook zijn er trainingen georganiseerd voor lokale contactpersonen voor de aanpak van discriminatie door stichting iDb.

Ook het Werkgeversservicepunt bevordert inclusie. Het stimuleren van inclusief ondernemen is een van de kerntaken. Daarover wordt advies gegeven aan bedrijven en organisaties. Iedere dag voeren de adviseurs van het werkgeversservicepunt hierover gesprekken met bedrijven in de arbeidsmarktregio. Ook worden goede voorbeelden verspreid via diverse media. Het doel is om steeds meer bedrijven inclusief te laten ondernemen. Het jaarlijkse event BKBB (binnenkijken bij bedrijven) draagt bij aan inclusie doordat drempels worden weggenomen om een kijkje in een bedrijf te kunnen nemen waar je misschien zou willen werken. Jaarlijks doen daar gemiddeld 100 bedrijven aan mee. In juni en november is een banenmarkt georganiseerd voor werkgevers die openstaan voor inwoners met een arbeidsbeperking en anderstaligen. In september is een werkgeversevenement georganiseerd dat helemaal in het teken stond van inclusie en de arbeidsmarkt.

Sport en cultuur

De gemeente wil dat iedereen mee kan doen in sportclubs en verenigingen. Ook als je in een rolstoel zit, of als je weinig geld hebt. Daarom heeft de gemeente een leefstijlakkoord opgesteld. Meedoen en inclusie zijn een belangrijk speerpunt in het leefstijlakkoord. Inmiddels hebben al meer dan 300 Gouwenaren gebruik gemaakt van het Volwassenenfonds Sport en Cultuur. Dat wil zeggen dat zij de contributie van een sportvereniging of ander sportaanbod tot een bedrag van maximaal € 250 vergoed hebben gekregen. Het gaat vooral om aanvragen voor fitness en zwemmen. Het Volwassenenfonds wordt gefinancierd vanuit het gemeentelijke sportbudget. In de afgelopen jaren is er in Gouda veel gebruik gemaakt van de Rotterdampas. Dankzij deze regeling kunnen gezinnen met minder financiële middelen ook gewoon hun kind mee laten doen aan sport en cultuur. De komende jaren blijven we hierop inzetten met een groter bereik en breder aanbod op de pas.

Per 1 september is SPORT.GOUDA in alle vier de gemeenten actief met een beweegmakelaar en een beweegloket. Er is ook een nieuwe website. Daarop is specifiek aandacht voor aangepast sporten, inclusiviteit en een veilig sportklimaat. Er worden diverse activiteiten aangeboden. Een goed voorbeeld is de workshop Autisme Belevings-circuit die door SPORT.GOUDA in samenwerking met Meek2 is georganiseerd. Tijdens het belevingscircuit voerden de deelnemers 10 praktische opdrachten uit. Deze gaven inzicht hoe het brein van iemand met autisme kan werken. Geïnteresseerden vanuit de voetbal, turnen, paardensport, synchroonzwemmen, dagbesteding en WMO waren bij deze eerste workshop aanwezig. Ook de tweede bijeenkomst was door grote interesse al na een paar dagen volgeboekt.

Het Regionale Samenwerkingsverband Aangepast Sporten zal met ingang van 1 januari 2024 wordt verlengd. Samen met de andere gemeentes binnen het Regionaal Samenwerkingsverband is Gouda vanaf maart 2022 voor drie jaar verbonden aan Uniek Sporten Uitleen. Mensen met een fysieke beperking kunnen gratis sporthulpmiddelen uitproberen en zo ervaren welke sport uiteindelijk het beste bij hen past. Voor de Goudse inwoners heeft de gemeente Gouda dit kunnen realiseren met hulp van een bijdrage uit het Gouds Sportakkoord. Begin 2023 heeft Uniek Sporten een aanvraag ingediend bij de provincie Zuid-Holland om voor één jaar Uniek Sporten Uitleen voor álle gemeenten in deze provincie mogelijk te maken. De provincie heeft hier positief op gereageerd. Voor de gemeenten die al deelnamen, zoals o.a. Gouda, betekent dit dat het “lidmaatschap” van 3 jaar automatisch wordt verlengt naar 4 jaar.

Het stemt ook positief dat er al veel lokale organisaties zijn die aanbod hebben voor mensen met een beperking of andere specifieke doelgroepen. Bijvoorbeeld Den Edel fun to be fit – waar mensen met een verstandelijke beperking terecht kunnen voor personal training. Een ander voorbeeld is 'roeivalidatie' dat wordt aangeboden door de roei- en zeilvereniging Gouda. Het is erop gericht zoveel mogelijk mensen te laten roeien, ongeacht hun beperking.

We willen ook dat iedereen in Gouda kan genieten van kunst en cultuur. Op het snijvlak van het sociaal domein en inclusie met kunst en cultuur streven we naar de stimulering van innovatieve culturele projecten door middel van de nieuwe subsidieregeling Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling. Deze regeling staat open voor uiteenlopende culturele projecten en houdt specifiek rekening met de verwachte impact op de inwoners van Gouda, met een bijzondere focus op diversiteit en inclusie. De eerste projecten laten ook een breder bereik zien. In 2023 zijn 21 projecten geselecteerd die zowel thematisch als qua doelgroep zeer divers zijn. Voorbeelden van ondersteunde projecten zijn: een filmreeks rondom het Herdenkingsjaar Slavernijverleden van Filmhuis Gouda, een interactieve game voor laaggeletterdheid van de Bibliotheek en VRSpace en een bingo-theatervoorstelling met en voor bewoners met een (verstandelijke) beperking van Theatersterren en de Klup.

Ook stimuleren we bewustwording en kennisdeling bij culturele instellingen. Met alle culturele instellingen die subsidie ontvangen, is dit besproken. Er zijn ook prestatieafspraken gemaakt. Bovendien wordt bij de aanvraag van subsidies bekeken in hoeverre de activiteiten bijdragen aan diversiteit en inclusie. Met de culturele organisaties zijn ook afspraken gemaakt over Social Return On Investment. Social Return on Investment (SROI) is een manier om organisaties te helpen om te begrijpen welke impact ze hebben op de samenleving en hoe ze hun inspanningen kunnen verbeteren om meer sociale waarde toe te voegen. Bijvoorbeeld projecten als 'Express Yourself' met workshops en inspiratiesessies van landelijk bekende artiesten en dansers, gericht op het ontwikkelen van talenten van Goudse jongeren. Met Express Yourself bieden De Goudse Schouwbrug en Gro-Up jongerenwerk geven jongeren tussen de 14 en 25 jaar een podium om hun verhaal te delen en hun talent te laten zien.

De (voorbeeld)rol van de gemeente Gouda

Diversiteit en Inclusie is een kernthema bij de gemeente en komt tot uitdrukking in één van de kernwaarden eigen-zinnig. Dat wil zeggen dat iedereen zichzelf kan zijn binnen de gemeente. De gemeente is reeds een afspiegeling van de Goudse bevolking. We hebben een diversiteit aan medewerkers met diverse achtergronden, zowel qua geslacht, culturele achtergrond en religie. We vinden het ook belangrijk om een inclusieve werkgever te zijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit doen we onder andere in samenwerking met Promen. Ook hebben we recentelijk twee ervaringsdeskundigen aangenomen. De gemeente wil daarmee ook een voorbeeldrol vervullen voor anderen.
Het belang hiervan is ook door de rekenkamer onderstreept. De Groene Hart Rekenkamer adviseert om te investeren in bewustwording onder gemeentelijke medewerkers en het vormgeven van een voorbeeldrol. Tijdens de Raadsconferentie over diversiteit en inclusie op 11 oktober 2023 werd gezegd hoe belangrijk de rol van de gemeente is. De sprekers benadrukten dat het van grote waarde is om diverser te worden als organisatie. Om te voorkomen dat je allemaal op elkaar lijkt. Inwoners voelen zich niet gehoord als ze zichzelf niet terug herkennen.

Binnen de organisatie wordt via workshops voor medewerkers en leidinggevenden aandacht besteed aan het thema D&I. Het doel daarvan is bewustwording te vergroten ten aanzien van het belang en de waarde van diversiteit en inclusie. Deze activiteiten worden georganiseerd met betrokkenheid van ervaringsdeskundigen. Het nadrukkelijker betrekken van Goudse ervaringsdeskundigen bij de interne activiteiten, wordt ook meegenomen in de Lokale Inclusie Agenda voor 2024 en 2025.
Een ander voorbeeld betreft de wijze waarop de gemeente met symbolische momenten erkenning geeft aan verschillende culturen binnen de organisatie. De ambtseed kan reeds in verschillende religies worden afgelegd en er is via interne media aandacht voor belangrijke momenten in andere religies - bijvoorbeeld de Ramadan.

Toegankelijke dienstverlening en communicatie

Het gaat ook om duidelijke en toegankelijke dienstverlening en communicatie van de gemeente. We maken onze website geschikt om te laten voorlezen door de computer. En we maken onze brieven begrijpelijk. De website van de gemeente Gouda is al vrijwel geheel digitaal toegankelijk. Dit geldt nog

niet voor alle andere websites en applicaties. Daarom is ook in 2023 gewerkt aan toegankelijkheidsverklaringen en verdere verbetering. Ook is een start gemaakt met bewustwording en instructie bij medewerkers dat informatie toegankelijk en begrijpelijk dient te worden opgeleverd. In het uitvoeringsprogramma 2024-2025 zal hieraan vervolg worden gegeven. Ook ten aanzien van bewustwording rondom laaggeletterdheid en een extra impuls voor het opstellen van begrijpelijke brieven.

De gemeente Gouda bevordert toegankelijkheid bij verkiezingen door het inzetten van toegankelijke stembureaus. Door middel van proefstemlokalen en samenwerking met de Goudse Adviesraad voor mensen met een Beperking werden diverse knelpunten aangepakt, waardoor elke inwoner, ongeacht beperkingen, kon stemmen. Deze initiatieven benadrukken de voortdurende inzet voor een democratisch proces dat voor iedereen toegankelijk is.

In gesprek met de stad: participatie

Vertegenwoordiging van de doelgroep bij concrete projecten uit de LIA

De motie Participatie, voorgesteld tijdens de raadsvergadering van 23 februari 2022, pleit voor een verbetering van de betrokkenheid bij de uitvoering van concrete projecten van de Lokale Inclusie Agenda (LIA) in samenwerking met mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties. Daarnaast wordt aan deze groep een adviserende rol toegekend bij de beleidsontwikkeling in het kader van het VN-verdrag Handicap en ander gemeentelijk beleid dat hun positie direct of indirect beïnvloedt, waarbij de derde trede van de participatieladder wordt nagestreefd.

Ook de Groene Hart Rekenkamer heeft de aanbeveling gedaan om vertegenwoordiging van de doelgroep zoals bedoeld in het VN-verdrag te organiseren. Daarbij is het advies aandacht te hebben voor de breedte van de doelgroep. De gemeente vindt dat deze aanbeveling raakt aan de essentie van het VN-verdrag, namelijk het uitgangspunt ‘niets over ons, zonder ons’. Om die reden onderschrijft de gemeente Gouda het belang van het betrekken van ervaringskennis bij beleidsontwikkeling en bij (het evalueren van) de uitvoering van beleid en wordt veel aandacht besteed aan het betrekken van de doelgroep en representatieve organisaties, zowel in de beleidsvorming als bij de uitvoering van concrete projecten van de LIA.

Uit het onderzoek van de Groene Hart Rekenkamer blijkt dat het intensieve contact ook wordt erkend en gewaardeerd door de doelgroep. Juist om te voorkomen dat het contact afhankelijk is van specifieke ambtenaren, is er een programmastructuur opgebouwd rondom de Lokale Inclusie Agenda. Binnen dit programma wordt het structurele overleg met de doelgroep geborgd. De programmamanager Lokale Inclusie Agenda stuurt op transparantie en adequate terugkoppeling.

Deze inzet van de gemeente op intensieve participatie, komt bijvoorbeeld goed tot uiting in de betrokkenheid van de Goudse Adviesraad voor mensen met een Beperking (GAB) bij projecten in de LIA. Concreet gaat het dan over betrokkenheid projecten over de volle breedte van de inclusie agenda. Een aantal voorbeelden van betrokkenheid bij de uitvoeringsagenda 2022 - 2023: betrokkenheid bij totstandkoming van een plan van aanpak voor het toegankelijk maken van (semi-) toegankelijk gemeentelijke vastgoed, het schouwen van de openbare ruimte om in kaart te brengen waar verbeteringen op het gebied van toegankelijkheid mogelijk zijn, invulling geven aan betere vindbaarheid van openbare, rolstoeltoegankelijke toiletten, de toegankelijkheid van stemlokalen/ het uitproberen van een proefstemlokaal, het toetsen van de toegankelijkheid van sportlocaties en betrokkenheid bij het scannen van brieven en de website van de gemeente.

Adviserende rol bij beleidsvorming

De raad heeft verzocht verslag te doen van een verkenning naar de versterking van het adviesrecht van mensen met een beperking en hun representatieve organisaties, in afstemming met de bestaande adviesraden in Gouda, de Goudse Adviesraad Sociaal Domein (GASD) en de Goudse Cliëntenraad (GCR). Onderdeel van de werkwijze van de adviesraad (vastgelegd in de verordening burger- en cliëntenparticipatie sociaal domein Gouda 2015) is de consultatie van informele adviesorganisaties, zoals bijvoorbeeld de Regenboogalliantie en betrokkenheid van de GCR bij de totstandkoming van het advies. Op deze wijze is de inbreng vanuit de doelgroep en representatieve organisaties geborgd. De adviesraad verwerkt de inbreng van alle (informele) adviesorganisaties. Het is daarmee de rol van de

GASD om vanuit een zogenaamde ‘helikopterview’ een bredere belangenafweging te maken. Om de mogelijkheden te verkennen om hieraan nog nadrukkelijker invulling aan te geven, gaat de wethouder Inclusie in gesprek met de GASD over het inzichtelijker maken van de door de GASD gemaakte belangenafweging.

Ondertussen heeft de gemeente ook de betrokkenheid van de doelgroep en representatieve organisaties aan de voorkant van het proces van totstandkoming van de LIA geïntensiveerd. Voor de totstandkoming van de uitvoeringagenda LIA 2024 – 2025 heeft de gemeente in juni en november jl. drie participatiebijeenkomsten georganiseerd voor Goudse inwoners, ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties. Deze avonden stonden in het teken van toegankelijkheid respectievelijk sociale inclusie. De ervaringen en ideeën van bewoners worden gedeeld met de ambtelijke organisatie en verwerkt in de uitvoeringsagenda 2024-2025.

Ook de manier waarop we aan de afspraken in de Lokale Inclusie Agenda werken, is zoveel mogelijk toegankelijk en inclusief. Tijdens participatiebijeenkomsten werd rekening gehouden met diverse beperkingen en waren diverse ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties betrokken, waaronder de GAB. Tijdens de vervolgbijeenkomst in november in ontmoetingscentrum Van Noord zijn de resultaten van de participatiebijeenkomsten in juni besproken en werden de speerpunten voor 2024-2025 getoetst bij de deelnemers. Zij waren overwegend positief en gaven daarbij feedback om aandacht te houden voor duidelijk taalgebruik, het blijven betrekken van inwoners op allerlei manieren en te zorgen dat de dienstverlening van de gemeente zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk wordt.

Naast de bijeenkomsten in groter verband, is ook meermaals gesproken met de GAB over de lopende uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda en de speerpunten voor 2024 en 2025. Vanwege de intensieve betrokkenheid staat de gemeente ook positief tegenover het leveren van een financiële bijdrage aan de GAB, zodat de adviesraad haar werkzaamheden ook naar de toekomst toe kan blijven uitvoeren. De gemeente is hierover de GAB in gesprek.